

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/2012-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Y. Y., štátneho občana Tureckej republiky, K., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. L. C., R., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 47 ods. 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi a uznesením Krajského súdu v Košiciach z 20. októbra 2011 v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Tos 78/2011 a sp. zn. 7 Tos 86/2011 v spojení s postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T/37/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Y. Y. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2011 doručená sťažnosť Y. Y. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na tlmočníka podľa čl. 47 ods. 4 ústavy a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a uzneseniami Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 20. októbra 2011 a 8. novembra 2011 v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Tos 78/2011 a sp. zn. 7 Tos 86/2011 v spojení s postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T/37/2011.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (väzobne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami) požiadal 29. septembra 2011 okresný súd o prepustenie z väzby [už po podaní obžaloby 21. júla 2011 Krajskou prokuratúrou v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“)]. Na základe jeho žiadosti okresný súd uznesením sp. zn. 3 T 37/2011 zo 7. októbra 2011 rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, o ponúknutom písomnom sľube a ponúknuť zaručenie a jeho návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka tak, že ich zamietol podľa zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Hoci následne krajský súd uznesením sp. zn. 7 Tos 78/2011 z 20. októbra 2011 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, podľa sťažovateľa citovanými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv aj v tom, že krajský súd pri svojom rozhodovaní nemal k dispozícii potrebný spisový materiál a o jeho sťažnosti rozhodol 20. októbra 2010 bez toho, aby poznal jeho námietky k zákonnosti a dôvodnosti trestného stíhania obvineného, teda odôvodnenie jeho sťažnosti (sťažnosť bola odôvodnená podaním zo 17. októbra 2011 odoslaným toho istého dňa o 18.29 h prostredníctvom e-mailu podpísaného zaručeným elektronickým podpisom na okresný súd, tento proces bol zavŕšený 18. októbra 2011 o 8.50 h). Okresnému súdu pritom nič nebránilo, aby v najbližších troch dňoch predmetné podanie predložil krajskému súdu, aby sa tak týmito námietkami mohol zaoberať.

Po zrušení uznesenia okresného súdu zo 7. októbra 2011 sa konalo 2. novembra 2011 neverejné zasadnutie, na ktorom sťažovateľ zotrval v celom rozsahu na svojej žiadosti o prepustenie z väzby, no okresný súd uznesením z 2. novembra 2011 jeho žiadosť zamietol, rovnako ako zamietol jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a súčasne neprijal záruku iných osôb ani jeho písomný sľub.

Uvedené uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 7. novembra 2011, ale už 8. novembra 2011 krajský súd uznesením sťažnosť sťažovateľa podanú po jeho vyhlásení zamietol. V rozhodnutí uviedol, že sťažnosť bližšie odôvodnená nebola (odôvodnenie sťažnosti bolo podané elektronicky až 9. novembra 2011).

Sťažovateľ sa preto domnieva, že i uznesením okresného súdu sp. zn. 3 T 37/11 z 2. novembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tos 86/2011 z 8. novembra 2011 došlo k porušeniu základných práv a slobôd ustanovených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Sťažovateľ tiež uvádza, že prokurátor krajskej prokuratúry podal ešte 21. júla 2011 obžalobu na sťažovateľa, pričom do 4. decembra 2011 okresný súd nerozhodol ani len o prijatí podanej obžaloby napriek tomu, že táto bola podaná pred vyše 4 mesiacmi. Uvedeným postupom došlo k porušeniu základných práv a slobôd ustanovených v čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že do konania bola v priebehu trestného stíhania pribratá osoba, tlmočník, ktorý nie je ani len zapísaný do zoznamu tlmočníkov. Najmarkantnejšie sa táto skutočnosť prejavila na neverejnom zasadnutí konanom 26. júla 2011, keď všetci prítomní v pojednávacej sieni mali možnosť počuť, že tlmočník nevedel zložiť predpísanú prísahu, ktorú nedokázal ani len prečítať, nie to ešte jej porozumieť a už vôbec nie túto dodržať, keďže sám nerozumel, čo bolo jej predmetom. Jasným dôkazom toho je aj skutočnosť, že aj prítomný prokurátor sa pripojil k návrhu obhajoby na odročenie neverejného zasadnutia pre účely zabezpečenia tlmočníka dôstojne ovládajúceho jazyk turecký, ako aj jazyk slovenský. Uvedeným postupom došlo k porušeniu základných práv a slobôd ustanovených v čl. 47 ods. 4 ústavy. Okresný súd pribral do konania tlmočníka,

ktorý nie je vedený v zozname tlmočníkov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Podľa vyjadrenia sťažovateľa v prípravnom konaní navyše pôsobil tlmočník, ktorý hovoril takým tureckým dialektom, ktorému on takmer nerozumel, a o význame odborných slov sa mohol len domnievať. Porušeným článkom ústavy na tlmočníka sa zaručuje aj právo oboznámiť sa s dokumentmi významnými pre konanie, ak sú v jazyku, ktorý účastník konania neovláda. Sťažovateľovi dosiaľ nebolo preložené uznesenie o vznesení obvinenia. Toto mu síce pretlmočené bolo, avšak len tlmočníkom už uvedeným, čo nemožno považovať za riadny preklad tak dôležitého rozhodnutia. Sťažovateľ teda nemal možnosť vo výkone väzby sa riadne a opakovane zaoberať okolnosťami v uznesení uvedenými, a tak v plnom rozsahu uplatňovať svoje obhajovacie práva.

Skutočnosť, že sa sťažnostný súd nezaoberal odôvodnením sťažnosti zo 17. októbra 2011, a teda argumentmi a námietkami v ňom uvedenými, znamená v konečnom dôsledku denegationis iustitiae.

Krajský súd si týmto nesplnil dôsledne svoje povinnosti v súvislosti s realizáciou práva obvineného na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby. K veci je potrebné uviesť, že hoci bolo v konečnom dôsledku uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 T 37/11 zo 7. októbra 2011 zrušené, nestalo sa tak z dôvodov námietok a argumentov sťažovateľa, ale z dôvodu procesného pochybenia okresného súdu. Uvedené má podstatný význam z dôvodu znenia § 327 Trestného poriadku, v zmysle ktorého *„súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil. V prípade ak by sa totižto krajský súd včas doručenými námietkami zaoberal a tieto vyhodnotil v prospech obvineného mohol byť tento prepustený na slobodu už týmto rozhodnutím, prípadne v zmysle vyššie uvedeného by bol okresný súd viazaný jeho právnym názorom.“*

Nestalo by sa preto to, že po vrátení veci okresný súd opätovne rozhodol uznesením sp. zn. 3 T 37/11 z 2. novembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tos 86/2011 z 8. novembra 2011 v neprospech sťažovateľa. I v uvedenom konaní došlo

k porušeniu základných práv sťažovateľa, keďže uznesenie okresného súdu mu bolo doručené až 7. novembra 2011, kým krajský súd rozhodoval už na druhý deň. Je síce pravda, že obhajcovi obvineného bolo známe rozhodnutie okresného súdu, pretože sa predmetného verejného zasadnutia zúčastnil, no na to, aby mohol vecne a riadne reagovať na názor okresného súdu, sa musel oboznámiť s odôvodnením uznesenia okresného súdu.

Po oboznámení sa obhajcu so znením uznesenia už 9. novembra 2011 podal ihneď odôvodnenie sťažnosti, ktoré však krajskému súdu ku dňu rozhodovania doručené nebolo, pretože sa tak stalo deň po zasadaní senátu.

Sťažovateľ na základe uvedeného tvrdí, že pozbavenie osobnej slobody nie je zákonné a nie je v súlade nielen s viacerými ustanoveniami Trestného poriadku, ale zasahuje do jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 3 dohovoru, čím je ústavne neakceptovateľné.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol nálezom, „ktorým by ÚS SR rozhodol, že Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tos 78/2011 v spojení s konaním vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 3 T 37/11 porušil čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy... a čl. 5 ods. 3 Dohovoru... a ktorým by zrušil uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 7 Tos 78/2011 zo dňa 20. 10. 2011 a vec vrátil na ďalšie konanie.

ktorým by ÚS SR rozhodol, že Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tos 86/2011 v spojení s konaním vedenom Okresným súdom Košice I. pod sp. zn. 3 T 37/11 porušil čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy... a čl. 5 ods. 3 Dohovoru... a ktorým by zrušil uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 7 Tos 78/2011 zo dňa 20. 10. 2011 a vec vrátil na ďalšie konanie.

ktorým by ÚS SR vyslovil, že Okresný súd Košice I. v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 37/11 porušil čl. 17/5 čl. 48/2 Ústavy... a čl. 5/3, čl. 6/1 Dohovoru... v súvislosti s priet'ahmi v uvedenom konaní a ktorým by mu prikázal, aby vo veci ďalej konal.

ktorým by ÚS SR vyslovil, že Okresný súd Košice I. v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 37/11 porušil čl. 47 ods. 4 Ústavy... a ktorým by mu zakázal v porušovaní základného práva na tlmočníka.

ktorým by Krajskému súdu v Košiciach uložil povinnosť zaplatiť Y. Y. 10.000,- € titulom primeraného finančného zadosťučinenia do 30 dní odo dňa právoplatnosti v prospech účtu právneho zástupcu...

ktorým by Okresnému súdu Košice I. uložil povinnosť zaplatiť Y. Y. 10.000,- € titulom primeraného finančného zadosťučinenia do 30 dní odo dňa právoplatnosti v prospech účtu právneho zástupcu...

a ktorým by zároveň priznal právo aj na náhradu všetkých trov tohto konania...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na

ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 80/2010).

1. Vychádzajúc z petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), sťažovateľ v sťažnosti namieta najprv porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uzneseniami krajského súdu sp. zn. 7 Tos 78/2011 a sp. zn. 7 Tos 86/2011 z 20. októbra 2011 (správne má byť v druhom prípade z 8. novembra 2011, pozn.) v spojení s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 37/2011 [má na mysli jeho uznesenia zo 7. októbra 2011 a 2. novembra 2011, ktorými bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku a súčasne neprijatá ponúknutá záruka inými osobami, neprijatý jeho písomný sľub a zamietnutý jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka].

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Sťažovateľ v podstatnom tvrdí, že pozbavenie osobnej slobody nie je zákonné a nie je v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, ale zasahuje do jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 3 dohovoru, pretože rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu nie sú riadne odôvodnené, čím sú ústavne neakceptovateľné a okrem toho, krajský súd rozhodol dvakrát bez toho, aby poznal bližšie odôvodnenie jeho sťažností proti rozhodnutiam okresného súdu.

V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd preto venoval preskúmaniu postupu a rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska dodržania záruk zakotvených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že čl. 17 ods. 2 ústavy upravuje významný ústavnoprosesný princíp uplatňujúci sa pri obmedzovaní osobnej slobody ako základnej hodnoty v demokratickom a právnom štáte. Porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy sa musí vzťahovať na to, že obvineného možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu, pričom niektorý z týchto ústavných prvkov pri uvalení väzby chýbal alebo sa nepoužil, prípadne sa použil v rozsahu prevyšujúcom zákonom dovolený rozsah, napríklad obvinený by bol vo väzbe nad čas dovolený zákonom bez rozhodnutia súdu o predĺžení väzby alebo bez osvedčenia konkrétnych skutkových okolností.

Z čl. 17 ods. 5 ústavy tiež vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Ústava sama teda neustanovuje ani dôvody väzby, ani čas, na ktorý možno vziať do väzby, ale odkazuje v tomto smere na zákonnú úpravu. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného

rámca zaručenej osobnej slobody. Jej nerešpektovanie je zároveň nerešpektovaním ústavy, a tým i porušením ňou zaručeného práva na osobnú slobodu.

Z judikatúry ústavného súdu k čl. 5 ods. 3 dohovoru (napr. III. ÚS 227/03) vyplýva, že právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru v časti týkajúcej sa primeranosti doby väzby možno porušiť iba v konaní trvajúcim určitú dobu súhrnom viacerých právnych skutočností (najmä rozhodnutie, opomenutie a nečinnosť), ktoré majú spolu za následok neprimerane dlhú väzbu, nie však jedným rozhodnutím, ktoré spravidla takýto následok nemôže mať.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). Taktiež platí, že ak všeobecný súd dospeje k záveru, že prepustením obvineného na slobodu by mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, taký záver nie je preskúmateľný ústavným súdom, ak inak nedošlo k porušeniu ústavoprosesných princípov, ktoré upravujú také obmedzenie osobnej slobody, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 124/03).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby sa na dodržanie procesných záruk kladie mimoriadny dôraz. Medzi tieto záruky nepochybne patrí právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09, III. ÚS 113/2011).

1. Námietky sťažovateľa v časti sťažnosti smerovali k tomu, že krajský súd rozhodoval o jeho sťažnostiach bez toho, aby poznal ich písomné odôvodnenie (v prvom prípade bolo odôvodnenie doručené krajskému súdu v deň, keď rozhodol o jeho sťažnosti a v druhom prípade deň po rozhodnutí krajského súdu).

Vychádzajúc z uvedených názorov ústavného súdu treba uviesť, že sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu č. 1. 352 (29. septembra 2011), v ktorej okrem iného sám uviedol: „*Na jednej strane si uvedomujem, že som trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin, za ktorý mi hrozí veľmi vysoký trest, avšak na druhej strane je potrebné zvýrazniť, že aj som nikoho nezabil, nikomu som ani len neublížil a ani som nikomu nevnútil žiadnu drogu, už vôbec nie nejakému dieťaťu. Väzba nemá byť trestom, len zaisťovacím inštitútom a preto som dospel k rozhodnutiu požiadať o prepustenie na slobodu. Vzhľadom na okolnosti prípadu uznávam, že dôvody väzby v mojom prípade môžu byť dané a preto za účelom jej nahradenia v zmysle § 80/1a, b), c) TP ponúkam písomný sľub, ako aj ponuku za prevzatie záruky za moje ďalšie správanie...“.*

O jeho žiadosti rozhodol okresný súd 7. októbra 2011 tak, že ju zamietol, pričom súčasne neprijal ponúknutú záruku inou osobou, písomný sľub sťažovateľa a zamietol aj jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka z dôvodu existencie väzobného dôvodu v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, a súčasne poučil sťažovateľa, že vo veci bude určený termín predbežného pojednania obžaloby, kde súd bude rozhodovať v zmysle § 243 Trestného poriadku (č. 1. 408). Proti rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej „*namieta rozhodnutie okresného súdu, lebo to mal dopredu pripravené, veľmi rýchlo rozhodol*“.

V písomnom odôvodnení sťažnosti, ktorá bola doručená okresnému súdu 17. októbra 2011, resp. krajskému súdu 20. októbra 2011 o 10. 30 h (č. 1. 425 až 426), sťažovateľ doplnil svoje dôvody, ktoré uviedol v žiadosti o prepustenie z väzby, o tú skutočnosť, že v konaní bolo porušené aj jeho základné právo na obhajobu, pretože nemohol v prípravnom konaní, resp. po podaní obžaloby vypovedať vo svojom materinskom jazyku, trestné stíhanie jeho osoby nebolo vedené v intenciách stanovených Trestným poriadkom a podľa neho názor okresného súdu na trvanie dôvodov preventívnej väzby nie je správny. Namietal tiež, že v konaní vznikli prieťahy, pretože okresný súd zatiaľ nerozhodol ani len o prijatí podanej obžaloby.

Krajský súd rozhodol o jeho sťažnosti 20. októbra 2011 na neverejnom zasadnutí tak, že zrušil rozhodnutie okresného súdu zo 7. októbra 2011 iba z dôvodu, že sa tento

nevysporiadal s podaním družky sťažovateľa (ponúknutou zárukou), a vec mu vrátil na rozhodnutie o tejto záruke.

Následne okresný súd 2. novembra 2011 opätovne rozhodoval o jeho žiadosti o prepustenie z väzby a ďalších inštitútoch nahradzujúcich väzbu, t. j. aj o ponúknutej záruke jeho družky, čím odstránil svoje pochybenie vytknuté mu krajským súdom. Na neverejnom zasadnutí okresný súd vypočul sťažovateľa prostredníctvom nového tlmočníka (č. l. 438), ku ktorému nemal žiadne výhrady, a na otázku súdu, či trvá na podanej sťažnosti, odpovedal, že trvá, pričom k tomu uviedol, že *„keby som bol prepustený z väzby na slobodu, mal by som viacej šancí preukázať, že som nevinný. Čo sa týka tejto veci, ja som nič nespravil, iní to zariadili. Keby som bol prepustený na slobodu, neujdem zo Slovenska.“*. Na zasadnutí podal sťažovateľ a jeho obhajca sťažnosť.

Krajský súd rozhodol o jeho sťažnosti 8. novembra 2011 (bez písomného odôvodnenia) tak, že ju zamietol, rovnako ako zamietol jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a súčasne neprijal záruku iných osôb, ani jeho písomný sľub, pretože okresný súd postupoval vecne správne podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý, že sa dopustil trestných činov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie a ktoré sú kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa Trestného zákona, a dôvodnosť podozrenia je *„doposiaľ potvrdená priebežne vykonanými dôkazmi v trestnom stíhaní“*. Krajský súd tiež ako okresný súd dospel k záveru, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku trvajú.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že podnetom na rozhodovanie všeobecných súdov bola najmä sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby (doručená okresnému súdu 29. septembra 2011), v ktorej sťažovateľ predstavil argumenty proti svojmu ponechaniu vo väzbe, pričom sám priznáva, že *„dôvody väzby v mojom prípade môžu byť dané“* .

Je tiež zrejme aj to, že na základe žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a jeho sťažností všeobecné sudy presvedčivo konštatovali dôvody sťažovateľovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, hoci pri druhom rozhodovaní krajský súd nepoznal bližšie jeho argumenty v sťažnosti doručenej 9. novembra 2011.

Ústavný súd je toho názoru, že takýto postup krajského súdu pri rozhodovaní 8. novembra 2011 nebol síce štandardný, ale vychádzajúc z argumentov sťažovateľa proti jeho ponechaniu vo väzbe obsiahnutých v žiadosti o prepustenie z väzby a odôvodnení jeho sťažnosti (vychádzajú takmer z totožných skutočností) nemožno dospieť ani k záveru, že by v nich sťažovateľ predstavil také závažné argumenty, ktoré by podstatne zmenili pohľad všeobecných súdov na podstatu jeho trestnej veci, najmä zmenu ich právneho názoru, že pretrvávajú zákonné dôvody väzby podľa Trestného poriadku z dôvodu spáchania závažných trestných činov sťažovateľom. O tom, že všeobecné sudy konali o väzbe sťažovateľa správne, svedčí aj neskoršie rozhodnutie okresného súdu, ktorým odsúdil sťažovateľa na nepodmienečný trest odňatia slobody na 25 rokov.

Krajským súdom (jeho uznesením z 8. novembra 2011) v spojení s rozhodnutím okresného súdu (z 2. novembra 2011) konštatované pretrvávajúce dôvody tzv. útekovej, ako aj preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku] sa teda javia ústavnému súdu ako dostatočne odôvodnené. Ústavný súd zároveň považuje za dostatočné aj odôvodnenie krajského súdu týkajúce sa potvrdenia rozhodnutia okresného súdu, ktorým nebola prijatá ponúknutá záruka inými osobami, nebol prijatý písomný sľub sťažovateľa a bol zamietnutý jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Rozhodnutia všeobecných súdov nie sú podľa názoru ústavného súdu ani arbitrárne, resp. svojvoľné, preto ústavný súd nemá žiadny dôvod do nich zasahovať.

Krajský súd nemožno tiež „obviňovať“ z toho, že rozhodol dvakrát urýchlene vo väzobnej veci, keďže mu to ukladá Trestný poriadok, ústava aj dohovor. Z pohľadu ústavného súdu sa predmetná situácia javí tak, že krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 2. novembra 2011 musel riešiť konflikt dvoch práv, a to práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe (dodržanie lehôt podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru) a práva na predloženie argumentov prostredníctvom obhajcu súdu proti jeho

väzbe. Tým, že krajský súd rozhodol o sťažovateľovej sťažnosti urýchlene, vytvoril však i priestor na podanie novej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno úspešne namietať porušenie určitého ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody takým postupom dotknutého všeobecného súdu, ktorý by mohol mať za následok porušenie iného ústavou, resp. medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 482/2011).

Keďže ústavný súd nezistil takú relevantnú príčinnú súvislosť medzi námietkami sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom a jeho označenými základnými právami podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právom podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorá by mohla prípadne zakladať prijatie jeho sťažnosti na ďalšie konanie, jeho sťažnosť proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 3 Tos/78/2011 z 20. októbra 2011 a okresného súdu sp. zn. 3 T 37/11 zo 7. októbra 2011, resp. sp. zn. 3 Tos 86/2011 z 8. novembra 2011 a sp. zn. 3 T 37/11 z 2. novembra 2011 v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. I. ÚS 354/2010 a III. ÚS 1/2011).

2. Čo sa týka námietky sťažovateľa, že všeobecné súdy nekonali o obžalobe, ktorá bola podaná prokurátorom krajskej prokuratúry 21. júla 2011, čím došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že zo spisu okresného súdu nezistil väčšie obdobia nečinnosti (okrem dvoch mesiacov, t. j. od augusta do začiatku októbra 2011, počas ktorých riešil pribratie nového tlmočníka do konania) a ani inú neefektívnu činnosť okresného súdu, resp. následne krajského súdu, ktorá by mohla mať vplyv na prípadné prijatie jeho sťažnosti v tejto časti, pretože všeobecné súdy v tom čase museli rozhodovať aj o žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby.

O ich správnom postupe neskôr svedčí aj fakt, že okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom už 29. februára 2012, teda po 7 mesiacoch od podania obžaloby, čo je príkladom zrýchleného konania v trestnej veci vo veci samej, ako to vyžaduje aj judikatúra ústavného súdu a judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Preto aj v tejto časti ústavný súd

odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Sťažovateľ napokon v sťažnosti poukazuje na to, že do konania bola v priebehu trestného stíhania pribratá osoba, tlmočník, ktorý nebol ani len zapísaný do zoznamu tlmočníkov, čím došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 4 ústavy, a tiež to, že sťažovateľovi dosiaľ nebolo preložené uznesenie o vznesení obvinenia. Toto mu síce pretlmočené bolo, avšak len týmto tlmočníkom, čo považuje za porušenie svojho základného práva.

Ústavný súd pri posudzovaní tejto časti sťažnosti prihliadal na konanie pred všeobecnými súdmi ako celok. Ústavný súd zo zápisnice o neverejnom zasadnutí 26. júla 2011 (č. l. 304 až 310) zistil, že okresnému súdu sa síce nepodarilo na tomto pojednávaní zabezpečiť takého tlmočníka, ktorý je zapísaný v zozname tlmočníkov (F. S.), ale na otázku okresného súdu, či má výhrady k tlmočníkovi, sťažovateľ uviedol v úvode zápisnice, že žiadne nemá. Hoci jeho obhajca v ďalšom priebehu spochybnil tohto tlmočníka (k jeho vyjadreniu sa neskôr priklonil aj sťažovateľ), táto skutočnosť nemala vplyv na zákonnosť a ústavnosť celého trestného konania, pretože okresný súd pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby sám odstránil svoju chybu a opatreniami zo 7. októbra 2011 (č. l. 399) a 11. októbra 2011 (č. l. 416) pribral do konania dvoch tlmočníkov, ku ktorým už nevzniesol sťažovateľ a jeho obhajca v konaní vo veci samej ani v konaní o rozhodovaní o jeho väzbe žiadne zásadné námietky a všetky najvýznamnejšie úkony v napadnutom trestnom konaní (aj neskôr na hlavných pojednávaniach) boli vykonané už v prítomnosti tlmočníka ovládajúceho turecký a slovenský jazyk, s ktorým sťažovateľ aj výslovne súhlasil. Takisto okresný súd nad rámec svojich povinností umožnil sťažovateľovi a jeho obhajcovi 5. októbra 2011 preklad viacerých dôležitých listín do tureckého jazyka (obžaloby z 20. júla 2011, uznesenia okresného súdu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z 26. júla 2011, ktoré bolo akceptované uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tos 60/2011 zo 4. augusta 2011, keď bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa) a tiež aj rozhodnutí, ako to vyplýva zo súdneho spisu (napr. č. l. 363 a nasl.)

Ústavný súd k tomu poznamenáva, že uvedené právo na tlmočníka ani nie je absolútne a neznamená, že všetky písomné dôkazy, resp. celý dôkazný materiál alebo oficiálne dokumenty majú byť preložené do jazyka, ktorému obvinený rozumie. Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti vo veci Kamasinski c. Rakúsko (rozhodnutie z 19. decembra 1989, Annuaire, č. 168) konštatoval, že tlmočenie musí umožniť obvinenému vedieť, z čoho je obvinený, a brániť sa proti tomu, najmä predniesť pred súdom vlastnú verziu udalostí. Právo na bezplatnú pomoc tlmočníka nevyžaduje písomný preklad všetkých dokumentov predkladaných na súde alebo tých, ktoré sa nachádzajú vo vyšetrovacom spise. V niektorých prípadoch však na požiadanie obvineného by mal byť takýto písomný preklad zabezpečený. Čo sa týka tlmočenia priamo na súdnom konaní, nie je nevyhnutné, aby bolo simultánne, ba ani doslovné. Stačí, aby bolo následné a syntetické. Dokonca nemusí byť písomne a doslovné preložený ani rozsudok súdu, ak tento bol dostatočne odôvodnený pri jeho ústnom výroku na súdnom pojednávaní (obdobne napr. I. ÚS 257/2010).

Ústavný súd preto vzhľadom na uvedené aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2012